

SINGLE COPIES PRICE FOURPENCE NET.

No. II.

THE

Septembro, 1904.

ESPERANTIST

La Esperanta Gazeto por la
Propagando de la Internacia Lingvo.

Edited by H. BOLINGBROKE MUDIE, 67, Kensington Gardens Square, W.

ANNUAL SUBSCRIPTION: 3/- (4 francs; 1½ roubles; 75 cents).

Wholesale Agents: 14, Norfolk Street, Strand, London, W.C.

CONTENTS.

	PAGE
EDITOR'S PAGE	161
A DEAL IN OSTRICHES (translated by Martyn Westcott)	162-3
HAVRE (Elise Bauer)	164-5
BRUSSELS (G. C. Law)	165-6
A SIMPLE PERMANENT CALENDAR (Rev. R. A. Davis)	166
VOWELS IN ESPERANTO (R. J. Lloyd, D. Lit., M.A.)	167
CLUB COMMITTEE MEETING	168
ESPERANTO IN BELGIUM	168-9
THE "SPECTATOR" ON ESPERANTO ...	169
LOCAL ITEMS	169
CORRESPONDENCE PAGE	170
QUITE AN ORDINARY WOMAN (E.W.)	171
DOVER (H. Bolingbroke Mudie) ...	172-6
WHAT DOES LITTLE BIRDIE SAY? (A. Motteau)	176
THE ROSE AND THE DAISY (Clarence Bicknell)	176

For Local Information apply to the Hon. Secs.
of the following Official Societies:—

BATTERSEA—Sro. A. T. LEE,	2, Cupar Road, Battersea.
BRIGHTON—Miss OXENFORD,	16, Upper Westbourne Villas, Hove.
BRIXTON—Sro. E. W. EAGLE,	22, Kellett Road, Brixton.
CORBRIDGE-ON-TYNE—Sro. LOTINGA,	Trinity Terrace.
DOVER—Sro. H. R. GEDDES,	Northumberland House, Dover.
EDINBURGH—Miss TWEEDIE, M.A.,	2, Spence Street.
FOREST GATE—Sro. E. J. R. BEAL,	74, Claremont Road, E.
GLASGOW—Sro. J. H. WALLACE,	3, Hampden Terrace, Mount Florida.
HUDDERSFIELD—Sro. G. H. TAYLOR,	13, Birkly Hall Road.
ILFORD—Sro. W. A. JEFFERY,	42, Park Road, Ilford, E.
KEIGHLEY—Sro. J. ELLIS,	Compton Buildings, Bow Street, Keighley.
LEEDS—Sro. J. E. WYMS,	2, Marlboro' Grove, Leeds.
LIVERPOOL—Sro. R. E. ISSOTT,	5, Gresham Street, Edge Lane.
LONDON—Miss LAWRENCE,	41, Outer Temple, W.C.
NEWCASTLE—Sro. H. W. CLEPHAN,	3, Cotfield Terrace, Gateshead
PORTSMOUTH—Dr. GREENWOOD,	182, Queen's Road.
PLYMOUTH—Sro. THILL,	6, Barton Crescent, Mannamoad.
ST. ANDREWS—Sro. J. T. HAXTON,	133, South Street, St. Andrews.
TYNEMOUTH—Sro. ALAN F. DAVIDSON,	26, Park Crescent, N. Shields.

N.B.—It is earnestly hoped that gentlemen who are willing
to form local groups will communicate with the Editor of
"The Esperantist," who will do all in his power to assist them in
the work.

The Remington

THE UNIVERSAL TYPEWRITER.

Just think of it!

THE INTERNATIONAL MACHINE.

*Unbound by ties of nationality:
The common bond of union of all civilised peoples.*

The Remington can be supplied fitted for Esperanto.

THE REMINGTON TYPEWRITER COMPANY,
100, Gracechurch St., London, E.C.

La Remington

LA UNIVERSALA SKRIBMASINO.

Pripensu je tio!

LA INTERNACIA MASINO.

*Tute liberigita de naciaj ligiloj:
La Komuna unuigilo por ĉiuj civilizitaj popoloj.*

La Remington estas liverita kun Esperantaj preslitteroj.

LA REMINGTON TYPEWRITER KOMPANIO,
100, Gracechurch St., Londono, E.C.

JUST PUBLISHED.

First Edition of 100,000 Copies.

Text Book of Esperanto.

THE INTERNATIONAL LANGUAGE.

Price 1½d. Post Free. For Propaganda Purposes 10d. per doz., 6/3 per hundred, £2 12s. per thousand; Carriage extra.

These Books can only be obtained at these prices from the Publishers—

Messrs. DIXON & HUNTING, Farringdon Press, Ltd., 180, Fleet Street, E.C.

The VARIOUS PARTICIPLES of a Verb Ex: *Trinki* (to drink)

FUTURE O. PRESENT A. PAST I

ACTIVE	PASSIVE	ACTIVE	PASSIVE	ACTIVE	PASSIVE
TRINKONTA	TRINKOTA	TRINKANTA	TRINKATA	TRINKINTA	TRINKITA

MI ESTAS TRINKONTA LA TEO ESTAS TRINKOTA

MI ESTAS TRINKANTA LA TEO ESTAS TRINKATA

MI ESTAS TRINKINTA LA TEO ESTAS TRINKITA

I am about to drink The tea is about to be drunk I am drinking The tea is being drunk I have drunk The tea has been drunk

Facsimile of the reverse of a New Postcard to illustrate the use of the Participles.

Printed on best cards only. Price One Penny each; 8d. the doz.; 5/- per hundred.

FROM "THE ESPERANTIST."

THE ESPERANTIST.

The Esperanto Gazette for the spread of the International Language.

ABONPAGOJ ESTAS RICEVEBLAJ ĈE
SUBSCRIPTIONS SHOULD BE SENT TO

H. Bolingbroke Mudie, Esq., 67, Kensington Gardens Square, London, W.

AUSTRIA.—Sro. T. Cejka, Bystrice Hostyn, Moravia.

BELGIUM.—M. M. Seynaeve, 3, Rue de l'Avenir, Courtrai.

FRANCE.—M. C. Gaubert, 9, rue Charras, Paris.

GERMANY.—Doktoro Mybs, 68, Markt Strasse Altona, Elbe.

MALTA.—A. Agius, Esq., 92, Strada S. Gaetano, Hamrun.

RUSSIA.—Societo Espero, Bol. Podjaceskaja 24 log 12, St. Petersburg.

SWEDEN.—Sro. P. Ahlberg, 50, Döbelnsgatan, Stockholm.

Nepresitajn manuskriptojn la Redakcio resendos se oni aldonis poŝtmarkon.

Alsendatajn artikolojn la Redakcio laŭ bezono korektos.

Oni povas sendi la abonpagon per poŝtmarkoj, kiuj estas akceptataj laŭvaloro.

Oni sendu ĉiujn artikolojn, demandojn kaj avizojn al La Redaktoro, 67, Kensington Gardens Square, London, W.

No. 11.

SEPTEMBRO, 1904.

[Subscription, 3s. Per Annum.]
[Single Copies, 4d. net.]

Tiu ĉi estante la dekunua numero de THE ESPERANTIST, la proksima devus esti la lasta de la unua jarkolekto. Sed ne estas dezirinde komenci volumon Novembre. Estas do intencite enmeti en la unuan jarkolekton dekkvar kajerojn, t.e., ĝis Decembro, kiu numero havos la enhavnomaron kaj titolpaĝon.

Mi do fidas, ke tiuj, kiuj abonis de la komenco, afable sendos 4 fr. 60 (anstataŭ ol 4 fr.), por ke la abonpago daŭru ĝis Decembro, 1905.

Mi ankaŭ fidas, ke miaj Aŭstraliaj, Afrikaj, Amerikaj kaj Aziaj legantoj bonvolos reaboni per frua poŝto.

Inter tre afablaj leteroj pri mia laboro, estas unu de nia bonekonata Rusa samideano, S^{ro} Kofman. Li skribis: "Mi ne volas preterlasi la okazon por tie ĉi esprimi mian admiron, inspiratan de via gazeto, THE ESPERANTIST. La malgrandaj rakontoj havataj en ĝi estas bonegaj, kaj la versaĵoj (precipe en la lasta numero) estas perfektaj, kaj la Gazeto faras veran impreson de serioza kaj diligenta laboro, kondukata de mano forta kaj vira. Mi tutkore deziras al vi havi baldaŭ la eblon grandigi la amplekson de THE ESPERANTIST, kaj ofrtigi ĝian aperon, por la plezuro de viaj legantoj kaj de ĉiu bona Esperantisto."

Mi korege dankas S^{ron} Kofman, kaj mi estas ĉiam preta por fari tion, kion deziras miaj legantoj. Sed ĝi ne estas ankoraŭ plenumigebla. Oni devas memori, ke mi estas la sola, senhelpa, Redaktoro kaj mi devas konfesi ke dek ses paĝoj estas sufiĉaj por okupigi mian libertempon. Sed, se Esperantistoj bonvolos reaboni, verki artikolojn, kaj varbi abonantojn, mi esperas pligrandigi ĝin post la fino de 1904.

This being the eleventh number of THE ESPERANTIST, the next should be the last of the first annual series. But it is not desirable to commence a volume in November. It is, therefore, intended to include in the first series fourteen numbers, i.e., till December, which issue will contain the index and title-page.

I trust, therefore, that those who subscribed from the beginning will kindly send 3s. 6d. (instead of 3s.), so that the subscription may run till December, 1905.

I also trust that my Australian, African, American, and Asiatic readers will renew their subscriptions by an early post.

Amongst the very kind letters about my work is one from our well-known Russian friend, M. Kofman. He writes: "I do not wish to let the opportunity slip for here expressing my admiration, inspired by your gazette, THE ESPERANTIST. The short stories therein contained are excellent, and the verse (especially in the last number) is perfect, and the Gazette conveys a genuine impression of serious and diligent work, guided by a strong and manly hand. I heartily hope you will soon have power to increase the dimensions of THE ESPERANTIST, and make its issue more frequent, for the pleasure of your readers and of every good Esperantist."

Most heartily do I thank M. Kofman, and I am ever ready to do what my readers wish. But it cannot yet be accomplished. One must bear in mind that I am the sole Editor, without assistance, and I must confess that sixteen pages are sufficient to fill up my leisure. But, if Esperantists will renew their subscriptions, write articles, and recruit Subscribers, I hope to enlarge it after the close of 1904.

STRUT-MAKLERO.

De H. G. Wells. Tradukita de Martyn Westcott.

“Parolante pri la kosto de birdoj, mi vidis struton, kiu kostis tri cent librojn,” diris la taksidermisto, memorigante sian vojaĝplanan junecon. “Tri cent librojn!”

Li min rigardis supre siaj okulvitroj. “Mi vidis alian, kiun oni refuzis je kvar cent!”

“Ne,” li diris, “ne estis pro imagaj punktoj. Ili nur estis ordinaraĵoj. Iom difektitaj ankaŭ, pro malbona dieto. Kaj ne malgrandigo de la postulo ekzistis. Oni estus pensinta ke kvin strutoj vendiĝus je malalta prezo sur vaporŝipo de la Orientaj Hindujoj. Sed la allogo estis, ke unu el tiuj strutoj estis glutinta diamanton.

“La bienulo estis Sir Mohini Padishah, dandon de Piccadilly¹ oni nomus lin je vido, kun malbela kapo nigra, kaj grandega turbano, en kiu estis tiu diamanto.

“La birdo subite ekmordis kaj posediĝis je ĝi, kaj, kiam la viro koleriĝis, la birdo, mi supozas, komprenis, ke ĝi estis aginta malprave, kaj vagis inter la aliaj por resti nekonata!

“Ĉio okazis dum unu minuto. Mi alvenis inter la unuaj, kaj jen tiu idolano alvokante siajn diojn, kaj du maristoj kaj la viro kiu zorgis pri la birdoj, laŭtege ridantaj.

“Kiel ridinde li estis perdinta juvelon!

“La zorganto ne ĉeestis ĝuste je la momento, kaj li ne sciis, kiu estis la birdo.

“Tute perdata, vi komprenas!

“Mi ne malĝojiĝis multe, por diri la veron. La dando estis fanfaroninta pri sia diamanto de tiam, kiam li enŝipiris. Tia afero rapidege disvastiĝas sur ŝipo. Ĉiuj paroladis pri ĝi. Padishah mal-supreniris por kaŝi siajn sentojn. Je vespermanĝo, li porke manĝis ĉe aparta tablo, kune kun du aliaj Hindujoj. La ŝipestro kvazaŭ mokadis je li, kaj li troe ekscitiĝis. Li sin turniĝis kaj babiladis en mian oreton: Li ne aĉetus la birdojn; li ja havus sian diamanton! Li demandis siajn rajtojn kiel Brita regnano! Lia diamanto devus troviĝi! Decidega li estis pri tio. Al la ‘House of Lords’² li alvokus.

“La birdzorganto estis unu el tiuj malkleruloj, kiuj neniel ricevas novajn ideojn. Li rifuzis ĉiajn proponojn por doktori la birdoj per kuraciloj. Liaj ordonoj estis, ke li nutru ilin laŭ tiu maniero, kaj ke li agu je ili tiamaniere, kaj li forsendiĝus, se li ne nutrus kaj agus je ili laŭordone.

“Padishah estis dezirinta stomak-pompilon-sed oni ne povas uzi tion je birdo, kiel vi scias! Tiu ĉi Padishah estis plena je malbona leĝoscienco kiel la plimulto de Bengalaj, kaj paroladis pri garantiĝo je la birdoj, kaj tiel plu.

“Sed maljunulo, kiu diris ke lia filo estis advokato en Londono, argumentis, ke tio, kion birdo glutis fariĝis *ipso facto* ero de la birdo, kaj ke la sola rimedo de Padishah estis procesigi kaj ke eĉ tiam oni eble povus pruvi malatenton liaflanke. Li tute ne havis irpermeson ian en struto, kiu ne apartenis al li.”

“Tio treege maltrankviligis Padishah, des pli ke ni preskaŭ ĉiuj opiniis, ke tio estis rezona.

“Ne estis advokato sur la ŝipo por decidi la aferon, kaj ni ĉiuj libere babiladis.

“Fine, post Aden, ŝajnas ke li ekkonsentiĝis je la ĝenerala opinio, kaj private vizitis la birdzorganto kaj proponis prezon por ĉiuj la kvin strutoj.

“La proksiman matenon, estis grandega malpaco ĉe matenmanĝo. La zorganto ne havis permeson por vendi la birdojn, kaj tute nenio igus lin vendi ilin; sed ŝajnas ke li diris al Padishah, ke Eŭrasiano, nome Potter, jam estis farinta proponon; je tio Padishah denunciis Potter antaŭ ĉiuj.

“Sed mi kredas ke ni preskaŭ ĉiuj pensis, ke Potter estis iom lerta, kaj mi scias ke, kiam Potter diris, ke li estis telegrafinta de Aden al Londono, por aĉeti la birdojn, kaj ke li ricevus respondon ĉe Suez, mi malbenegis je tia perdita okazo!

“Ĉe Suez, Padishah sin cedis je larmoj, veraj malsekaj larmoj, kiam Potter ekposedis la birdojn, kaj li tuj proponis pagi ducent kvindek librojn pro la kvin, tio estante pli ol ducent procent je tio, kion Potter estis paginta.

“Potter diris ke neniel li fordonus eĉ plumon, kaj ke li intencis mortigi ilin unuope kaj trovi la diamanton: sed poste, pripensinte, li iom kompleziĝis. Li estis vetema hundo, tiu Potter, iom malhonesta je kartludo, kaj tia hazarda afero multege plaĉis lin eble. Li do ŝerce proponis aŭkcio vendi la birdojn, malkune al apartaj homoj, je unua prezo da £80 po birdo. Sed unu birdon, li diris, li intencis gardi ‘pro ŝanco.’

“Vi devas kompreni, ke tiu ĉi diamanto estis multekosta; malgranda Hebreo, diamanta mak-

leristo, taksis ĝin je tri aŭ kvar mil librojn, kiam Padishah ĝin estis montrinta al li, kaj tiu ĉi ideo de vetludo en strutoj sukcesegis. Nu, okazis ke mi estis parolinta pri ĝeneralaj aferoj kun la bird-zorganto, kaj tute ŝance, li estis dirinta, ke unu birdo malsaniĝis, kaj ke li supozis, ke ĝi havis dispepsion. Ĝi havis en sia vosto, unu preskaŭ blankan plumon, per kio mi rekonis ĝin. Tiel, kiam, je la proksima tago, la aŭkciado komencis per ĝi, mi plialtigis la okdek kvin librojn de Padishah je kvin. Mi kredas, ke mi estis iom tro certa kaj avida pri mia plipropono, kaj iuj aliaj divenis, ke mi ion sciis! Kaj Padishah penegis por akiri tiun birdon, simila je frenezulo. Fine, la Hebreo negocisto akiris ĝin por £175. Kaj Padishah kriis £180 ĵus post la malsupreniro de la martelo (tiel Potter anoncis).

“La Hebreo do akiris ĝin, kaj tiam kaj tie li prenis pafilon kaj mortigis ĝin.

“Potter multege koleriĝis, tial ke li diris, ke tio ŝi malhelpus la vendon de la aliaj tri; ankaŭ Padishah kondukis sin kiel idiotulo: sed ni ĉiuj ekscitegis. Mi povas diri al vi, ke mi multege ĝojis, kiam tiu ĉi dissekcio finiĝis, kaj nenia diamanto troviĝis—multege mi ĝojegis! Mi estis proponinta £140 mi mem!

“La malgranda Hebreo estis tiel, kiel la plej multe da Hebreoj; li ne koleriĝis pro malbona ŝanco: sed Potter rifuzis daŭrigi la aŭkciaĵon antaŭ ol ĉiuj kunsentis, ke la komercaĵo ne liveriĝus antaŭ la fino de la vendado. La malgranda Hebreo deziris argumenti, ke la okazo estis escepta, kaj, ĉar la diskuto progresis egale, la afero estis prokrastita ĝis la proksima mateno. Ni estis vivemaj ĉe vespermanĝo, tiun vesperon, mi vin certigas! Fine Potter venkis, ĉar, kompreneble, li estus sendanĝera se li ĝardus ĉiujn la birdojn, kaj ni ŝuldis al li iom da ŝatateco pri lia sportema konduto. Kaj la maljunulo, kies filo estis advokato, diris, ke li estis pripensinta la aferon, kaj ke li multe dubis, kiam birdo estis malfermigita kaj la diamanto eltrovita, ĉu ĝi ne devus esti redonata al sia propra bienulo.

“Mi memoras, ke mi proponis, ke ĝi vere submetiĝis je la leĝoj de trezor-trovo, kio estas efektive la vero pri la afero. Estis varmega disputo, kaj ni decidis, ke certe estus malsaĝe mortigi la birdojn sur la ŝipo. Tiam la maljunulo, trograndigante per parolado leĝoscienca, penis pruvigi, ke la vendo estis loterio, kaj kontraŭ la leĝoj; li demandis la ŝipestron pri tio; sed Potter diris, ke li vendis la birdojn *kiel strutojn*. Li ne volis vendi diamantojn, li diris, kaj ne ĝin proponis kiel allogon. La tri birdojn li vendus kiuj, laŭ lia plena kredo kaj opinio, *ne enhavis* diamanton! Tio ĉi li esperis estis en la unu, kiun li gardus.

“Grandegaj prezoj oferiĝis tute same je la

proksima tago. La fakto, ke estis nur kvar hazardoj, anstataŭ kvin, kompreneble igis plialtigon de la kosto. La birdoj vendiĝis je meza prezo de £227, kaj, sufiĉe strange, tiu ĉi Padishah ne ricevis unu—*ne eĉ unu!*

“Li tro koleriĝis, kaj kiam li devus esti pliproponinta, li babilis pri garantiaĵojn, kaj, plie, Potter malhelpis lin.

“Unu birdo aĉetiĝis de malgranda kvietaj oficiro, alia al la malgranda Hebreo, kaj la tria sindikatiĝis je la inĝenieroj.

“Tiatempe Potter subite ŝajnis malĝoja pro la vendado, kaj diris, ke li estis forĵetinta tute mil librojn, kaj ke verŝajne li tirus nulon; ke li ĉiam estis simplanimulo. Tamen, kiam mi ekparolis kun li pri asekurado kontraŭ perdo je lia lasta hazardo, mi eklernis, ke li jam estis vendinta la rezervitan birdon al politikisto,—viro kiu lernadis la Hindajn etikojn kaj Socialajn aferojn dum sia libertempo.

“Tiu lasta estis la £300 birdo!

“Nu, tri benataj estaĵoj elsipiris ĉe Brindisi—kvankam la maljunulo opiniis, ke estis kontraŭ la limdepagaj impostoĵoj. Potter kaj Padishah ankaŭ elsipiris.

“La Hindu ŝajnis preskaŭ frenezigi kiam li vidis sian diamanton irantan tien ĉi kaj tien, kvazaŭe. Li rediradis, ke li havigus leĝan ordonon (li ja havis leĝan ordonon je la cerbo) kaj li donis lian nomon kaj adreson, tial ke oni sciu kien sendi la diamanton. Kompreneble neniu deziris lian nomon kaj adreson, kaj neniu donis la sian.

“Estis tumulto, mi certigas al vi, sur la trotuaro. Ĉiuj foriris per malsamaj vagonaroj.

“Mi daŭrigis ŝipe ĝis Southampton, kaj mi tie vidis la lastan birdon kiam mi elsipiris. Ĝi estis tiu de la inĝenieroj, kaj ĝi staris apud la ŝipponto en skatolego, kaj aperis tiel krurema kaj malsaĝa ejo por multekosta diamanto, kiel vi iam vidis!”

“*Kiel ĝi finiĝis?*”

“Ho! Tiel! Nu! eble . . . Jes! estas unu alia afero, kio eble iom klarigos. . . . Post mia elsipiĝo, mi estis en Regent Street komercante, kaj jen! brako ĉe brako, kaj ĝuantaj luksegan tempon, *Padishah kaj Potter!* Se vi pripeusadas pri ĝi. . . .”

“Ho jes! *Mi* opiniis tion! Sed, vi komprenas, eksistas nenian dubeton ke la diamanto estis vera diamanto. Kaj Padishah estas eminenta Hindu. Mi vidis lian nomon en ĵurnaloj—*ofte!*

“Sed ĉu la *birdo glutis* la diamanton estas, kiel vi diras, ja alia afero!”

¹ Londona strato fama pro dandoj. ² Brita reĝa ĉambro de la nobeloj.

H A V R O .

Elise Bauer.

Ĉu vi neniam estis en Esperantujo? Nu, rapidu iri tien, ĝi estas la plej bela lando sub la suno; ĝi estas la vera, longe revita, kaj fine eltrovita utopio.

Tie vi trovas fratojn kunigitajn per komuna lingvo, per komunaj ideoj. Libereco, frateco, egaleco, laŭ la vera senco de la vortoj, regas tie.

Sed kie estas tiu ĉi feliĉa lando?

Ĝi estas ĉie, kie Esperantisto renkontas Esperantiston.

Mi ĵus forlasis Esperantujon, kaj mi plezure donas al vi la priskribon de la tagoj, kiujn mi pasigis tie.

La Havraj Esperantistoj afable invitis siajn Anglajn samideanojn viziti ilin; kaj grupanoj de diversaj partoj de Anglujo saĝe sekvis tiun ĉi amikan vokon. Certe neniu el ili iam bedaŭros la decidon, ĉar, dank' al la afablegeco de niaj invitintoj, ni ja estis tre kontentaj.

Vendredon, la 29^{an} de Julio la kunvojaĝantoj kolektiĝis ĉe la stacidomo de Waterloo, en Londono. La vagonaro rapide forportis nin al Southampton, kie la vaporŝipo estis jam preta al forveturo. Estis noktomezo kiam ni forlasis la havenon. Bela, trankvila nokto, tro bela por malsupreniri en la varmegajn kajutojn. Ni do kunsidas en angulo sur la ferdeko kaj paroladas, babiladas, ŝercas, kompreneble Esperante.

Ni jam estas en Esperantujo. Tiamaniere kelkaj horoj pasas agrable kaj rapide. Sed komencas iom malvarmiĝi; ni ankaŭ memoras, ke ni bezonas forton por la sekvanta tago. Ni do decidis serĉi niajn kuŝejojn.

Sed jam frue matene ni denove retrovas unuj la aliajn sur la ferdeko, kaj ĝuas la freŝan aeron kaj la varmetajn radiojn de la leviginta suno. Baldaŭ la marbordo de Francujo estas videbla. Malrapide ni alproksimiĝas Havron.

Estis ĉirkaŭ la sesa horo matene.

Amaso da personoj jam kolektiĝis sur la elŝipejo. Manoj, tukoj, ĉapoj estas svingataj.

Feliĉuloj! mi pensis kun iom da envio: Feliĉuloj kiuj, revenante en la patrujon, estas jam senpacience atendataj de parencoj, amikoj! Por ni tiu ĉi estas fremda lando, neniu amike nin atendas!

Ha! sed kio estas tio? Kio estas la verdaĵo videbla inter la multaj blankaj tukoj? Estas verda kovrilo, jes, ne plu dubo, ĝi estas la al ni bone konata verda kovrilo de *The Esperantist*. Ĝojo! Estas do ni, kiujn oni jam amike atendas.

Multe tro malrapide ŝajnas nun al ni la veturado

de la ŝipo, kaj la alteriĝo. Fine ni povas forlasi la ŝipon, per la transjetita ponto, kaj premi la manojn de niaj ĝentilaj samideanoj, kiuj tiel afable venis tiel frue por doni al ni la bonvenon.

Estas vere mirinde kiel rapide oni konatiĝas kune, kaj trovas temon por interparolado, se oni nur havas komunan lingvon.

Niaj nove trovitaj amikoj, Sinjorinoj kaj Sinjoroj, akompanis nin ĝis la Grand Hotel de Normandie (Esperantista hotelo tre komforta) kie ni disiĝis kun la promeso rerenkontiĝi baldaŭ. Iom poste, kelkaj sinjoroj venis por fari kune kun ni promenadon tra la urbo kaj laŭlonge la marbordo.

Posttagmeze multaj sinjorinoj kaj sinjoroj kunvenis en nia hotelo, kaj kune kun ili, ni multe ĝuis la ekskurson al la lumturoj. Tiuj ĉi leviĝas sur promontoro, je ne tro granda malproksimeco de la urbo. Ni iris tien parte trame, kaj parte piede. De tiu ĉi punkto oni havas tre belan vidon sur la urbon kaj la kontraŭan promontoron, kun diversaj marbanlandoj.

Alveninte sur la altaĵo, ni sidiĝis sur la herbo, kaj, malgraŭ la pluvo, kiu komencis fali, regis granda kora gajeco inter la kolektiĝaro. Oni babiladis, ŝercis, kantis unue la Britan nacian himnon, kies tradukinto estas ja Havrano (S^{ro} E. Legoffre, la sindonema Sekretario de la Grupo) poste la Esperantigitan *Marseillaise*, kies tradukinto malfeliĉe ne ĉeestis. Niaj Francaj amikoj multe ŝatas lian verkon.

Ŝajnis ke eĉ la Pluvdio estis frapita je miro, aŭdante la malnovan kanton en la nova lingvo, ĉar momente li tute ĉesigis sian okupon; malfeliĉe li komprenis nian lingvon nur tro rapide, kaj denove komencis la verŝado. Sed tio ĉi ne ĝenis nin, tute ne.

Ni facile trovis rifuĝejon, kaj gaje atendis la revenon de la suno, kiu, vidante nian nezorgecon, baldaŭ reaperis, kaj nun ni denove reiris en la urbon.

Je la sama vespero, granda kunveno de Esperantistoj havis lokon en la bela Urbestrejo.

S^{ro} Ducros, Vic-Prezidanto de la Grupo, donis la saluton de bonveno al la Anglaj Esperantistoj, kaj al S^{ro} Fruictier, Ĉefredaktoro de la *Lingvo Internacia*, kiu estis alveninta de Parizo por partopreni en la internacia kunveno. S^{roj} Bolingbroke Mudie kaj Reeve elektiĝis Honoraj Membroj de la Grupo. Poste oni prezentis nin al

multaj Havraj grupanoj, kiujn ni ne estis ankoraŭ vidintaj, kaj la interparolado fariĝis pli kaj pli viva.

Ekstere la elementoj estis en granda tumulto, pluvis, tondris, fulmis; sed interne regis perfekta harmonio kaj paco.

La sekvantan matenon, niaj amikoj venis nin trovi denove sufiĉe frue por montri al ni kelkajn vidindaĵojn de ilia bela urbo. Ni vizitis la ĉefpreĝejon kaj la museon, kaj promenadis sur la tiel nomata "Promenade," la kolektiĝejo de la Havranoj.

Tagmeze granda festeno kunigis nin ĉe la hotelo. Ĉirkaŭ kvindek samideanoj kunsidis.

Ankaŭ la Brita Konsulo, S^{ro} Soulsby Rowell, ĉeestis. Estis ĝajega kolektiĝo.

S^{ro} Ducros denove esprimis en varmaj vortoj sian plezuron vidi nin siajn gastojn. S^{ro} Bolingbroke Mudie, je la nomo de la Anglaj Esperantistoj, dankis por la korega akcepto farita al ni. Ankaŭ S^{ro} Fruictier faris paroladon, kaj mi diris kelkajn vortojn. Poste, oni kantis la du naciajn himnojn, oni deklamis bonegajn poemojn, seriozajn kaj humorajn, oni kantis aliajn Esperantajn kantojn, oni ludis Esperantan Valson, k.t.p. Kaj violonoj kaj klarnetoj plibeligis la efekton.

Unuvorte ni amuzis nin multege, kaj la tempo forflugis tro, tro rapide.

Vespere ni kune supreniris, per ŝnurega fervojo, sur "La Côte," bela vojo super la urbo kie ni fotografiĝis, kaj de kie ni admiris la belan vidaĵon. Estis jam malfrue kiam ni revenis en nian hotelon, eble iom lacaj, sed tre kontentaj.

Venis nun la lasta tago de nia plezurplena vizito.

Oni afable estis aranĝinta ekskurson en la najbara marbanurbo Trouville (kiujn ni ŝerceme nomis Truurbo) la kolektiĝejo de multaj Parizanoj dum la somero. La transiro trans la estuario de la

Seine daŭras ne pli ol duonon da horo. Ni pasigis tre feliĉan tagmezon en la bela urbeto, promenante kaj sidante konk-ludante sur la sablaĵo. Diversaj humoraj fotografiaĵoj nun rememorigas pri tio.

Sed nun bedaŭrinde la horo de la disiĝo alproksimiĝis, ĉar la plimulto el la Anglaj Esperantistoj intencis reveturi Anglujon la saman nokton.

Ĝis la lasta minuto niaj Havraj samideanoj zorgis pri ni, ĝis la lasta minuto ni ĝuis la plezuron kunesti kun ili.

Sed ni devis disiri. Kun malĝojo ni forlasas la gastaman urbon, sed en niaj koroj vivas la espero, ke la amikeco naskita kaj kreskita dum la multaj lastaj tagoj fariĝos pli kaj pli firma, en niaj koroj estas la konvinko, ke nia laborado ne estas vana, ni ja jam vidis kelkajn belajn fruktojn.

Nia komuna lingvo jam kunigas la diverslandajn batalantojn per frata spirito. Koran, koregan dankon al niaj Havraj amikoj, kies varma akcepto inspiras nin je nova kuraĝo, je nova fervoro.

Kelkaj el ni daŭrigis la vojaĝon al Roueno.

Jam en Havro ni havis la plezuron konatigi kun la sindonemaj Sekretarioj, S^{roj} Boulet kaj Gehet, kaj ili tuj invitis nin viziti ankaŭ sian grupon.

Tie ni trovis la saman koran akcepton, kaj ni pasigis tre feliĉajn horojn inter la tieaj samideanoj. Ĝis nun, ni ne estis rimarkintaj, ke ni trovis nin en fremda lando, kaj efektive, tio ĉi ja ne estis la okazo, ĉar ni ĉiam estadis en Esperantujo, nia komuna patrujo. Nur kiam ni estis forlasintaj niajn samideanojn la sento ke ni estas nun inter fremduloj iom subpremis nin.

Nu! Esperantistoj, kiam vi havis libertempon kaj ne scias kie pasigi ĝin, ne ŝanceliĝu! Iru rekte en ian provincon de Esperantujo. Tie vi estos bonvena, vi trovos sincerajn amikojn, kaj vi revenos pli fervora Esperantisto ol iam antaŭe.

BRUSELO.

G. C. Law.

ESTIMATA SAMIDEANO,

Lastan lundon mi revenis de mia unua vizito en Esperantujon, aŭ alivorte en Bruselon. Kaj mi pensas ke vi ŝatos mallongan skizon pri miaj aventuroj.

Unue, mi ne povas paroli France, tial mia tuta parolado estis Esperante.

Mi havas korespondanton en Bruselo, kiu tiun ĉi someron donis al mi koran inviton al sia urbo. Do, kun iom da tremado, mi forveturis kaj

sendanĝere atingis Ostendon, kaj metenfrue alvenis Bruselon.

Mi saltis el la malbela kupeo de la vagonaro, kaj tuj ekvidis viron, kun steleto en butonruo. Ni intersalutis, kaj mi facile komprenis lin. Kompreneble mi unue estis timema, sed post ne longe mi paroladis preskaŭ tiel facile kiel Angle. Ĵaŭdon, la 4^{an} de Aŭgusto, vespere, estis kunveno de ĉirkaŭ dudek samideanoj, inter kiuj estis S^{roj} Rhodes kaj Ellis el Keighley, kaj S^{ro} Reycheff el

Bulgarujo. Sub bela stelluma ĉielo ni ĉirkaŭe sidis ĉe tabloj en kafejo, kaj la aero estis plenigita per Esperantaj ŝercoj kaj paroladoj. Mi ofte legis pri la bonamikeco de fremdaj Esperantistoj, kaj mi sentis tre kortuŝita, kiam mi mem ankaŭ konatiĝis kun tiuj ĉi fervoraj kunbatalantoj. Ĉiam kaj ĉie inter la Esperantistaro mi trovis amikojn, ne, fratojn; kaj ofte mi silente dandis D^{ron} Zamenhof pro lia mirinda eltrovaĵo.

La Belgoj multe miris, ke la Angloj parolas kun la sama akcento. Ili pensis ke Angloj ne povus sukcese fari ĝin.

La postan tagon ni vizitis la batalkampon de Waterloo. Tie ĉi ni multe mirigis la kelnerojn kaj gvidistojn, kiuj ne povis kompreni nian Esperantan lingvon. La komuna opinio estis, ke ni estis Hispanoj.

En Bruselo, ĉiutage, mia mastro kaj mi vizitis la

vidindaĵojn de la urbo, kaj li klarigis al mi per Esperanto multajn aferojn. Nenio estis nekomprenebla al mi, kaj mi nun posedas bonan scion de Bruselo.

Nun, mi havas respondon al niaj kontraŭbatalantoj. Mi estas certa, ke Esperanto estos sukceso, ĉar mi, la unua Angla Esperantisto viziti Bruselon, kiu neniam ricevis Esperantan lecionon, povis kun paroli kaj ankaŭ kompreni ĉiujn facile. Eble mia Esperanto ne estis ĉiam korekta, kelkafoje mi devis paroli senpripense, tamen mi trovis ke parolado estis la plej bona metodo por lerni nian lingvon. Ĝi estis, miaflanke, deviga parolado!

Mi esperas ke mi, per mia babilado, ne enuigas vin.

Sincere via,

G. C. LAW.

FACILA ETERNA KALENDARO.

Elpensita de Rev. R. A. Davis.

Ekrigardo je la Almanako montros, ke la tago de la semajno, je kiu komencas la jaro, falas ankaŭ sur la 5^a de Februaro, la 5^a de Marto, la 2^a de Aprilo, la 7^a de Majo, la 4^a de Junio, la 2^a de Julio, la 6^a de Aŭgusto, la 3^a de Septembro, la 1^a de Oktobro, la 5^a de Novembro kaj la 3^a de Decembro en ĉiu jaro, escepte en la super-jaro (Leap-year).

Se oni povas memori, ke T=1, L=2, M=3, N=4, R=5, S=6, J=7, oni povas facile memori ankaŭ la daton de la monato sur kiu ĉiu tago de la semajno falos.

Por memori la valorojn de la numeroj, estos bone memori la sekvantan frazon, kiu enhavas la literojn laŭvice: *Tiu Lasta Monato Neniam Rememorigas Someran Julion (This Last Month Never Recalls Summery July)*.

T (1) estas vidata en OkTobro, L (2) en ApriLo kaj JuLio, M (3) en SepteMbro kaj DeceMbro, N (4) en JuNio, R (5) en FebruaRo, MaRto, kaj NovembRo, S (6) en AŭguSto, kaj, laste, J (7) en MaJo.

Estos ankaŭ plifaciligilo memori ke, je tiu ĉi sistemo oni nur kalkulas la literojn de la antaŭlasta (akcentata) silabo de la monato-nomo.

Nenio estas pli simpla!

Oni devas sin kutimiĝi paroli pri la jaro per la nomo de la unua tago de Januaro.

Ekz. 1903 estis "Ĵaŭda-jaro" ĉar Jan. 1^a estis Ĵaŭdo. Sekve Feb. 5^a, Mar. 5^a, Apr. 2^a, Maj. 7^a, Jun. 4^a, Jul. 2^a, Aug. 6^a, Sept. 3^a, Oct. 1^a, Nov. 5^a, kaj Dec. 3^a estis ĉiuj Ĵaŭdoj.

Simile 1905 estos "Dimanĉa-jaro," ĉar Jan. 1^a estos Dimanĉo. Sekve Feb. 5^a, Mar. 5^a, Apr. 2^a, k.t.p., estos ĉiuj Dimanĉoj.

De tiu ĉi oni povas kalkuli la daton de ia tago de la semajno, aŭ la tagon de la semajno sur kiu ia dato falos je ia jaro; ĉar 1905 estos "Dimanĉa-jaro," 1906 "Lunda-jaro," 1907 "Marda-jaro," kaj 1908 estos "Merkreda-Ĵaŭda-jaro." Ĉar tiu jaro estos super-jaro.

Tiu ĉi jaro (1904) ankaŭ estas superjaro, kaj oni devas nomi ĝin "Vendreda-Sabata-jaron" ĉar ĝi komencis je Vendredo, kaj Feb. 5^a sekve estis ankaŭ Vendredo. Sed Mar. 5^a, Apr. 2^a, k.t.p., estis *Sabatoj, ne Vendredoj*, ĉar Februaro enhavis unu tagon pli ol la ordinara nombro.

Tial oni vidas ke, en la superjaro, Mar. 5^a ne estos la sama tago de la semajno kiel Feb. 5^a, sed la sekvanta tago. Kaj tio ĉi estas montrata per la duobla nomo: "Vendreda-Sabata-jaro" aŭ, en 1908, de "Merkreda-Ĵaŭda-jaro."

Estas rimarkinde ke tiu ĉi sistemo ne postulas ian ŝanĝeton je la nomoj de la monatoj en Esperanto. Ĉu Doktoro Zamenhof sciis tion, kiam li elektis tiujn nomojn?

LA ESPERANTAJ VOKALOJ.

Originale verkita de R. J. Lloyd, D. Lit., M.A.

Nia bona Redaktoro, sciante ke mi estas la ĉifia instruisto pri la Scienco de Fonetiko, kaj sciante ankaŭ ke mi estas kora amiko de la Esperanta lingvo, petis min, lastan monaton, skribi artikolon pri la fonetika karaktero de tiu lingvo, komparanta ĝin al tiu de aliaj bonkonataj lingvoj de la mondo.

Sed mi trovas ke la temo estas iom tro granda por unu artikolo.

Mi skribos tial, tiun ĉi fojon, nur pri la vokaloj.

Tie ĉi, tiel kiel en ĉiu alia parto, la karaktero de la Esperanta lingvo estas tiu de saĝa simpleco.

La fonetikaj scienculoj diras, ke la tri vokaloj la plej distingitaj, kiujn la homaj organoj povas produkti, estas I, U kaj A (kiam oni elparolas ilin laŭ la pura Esperanta maniero).

Inter I kaj A oni trovas tiam E; kaj inter U kaj A oni trovas simile O. Oni havas tiam kvin ĉefajn vokalojn, kiujn oni skribas ofte tiamaniere:—

I	U
E	O
A	

por signifi iliajn rilatojn.

Tiuj ĉi kvin vokaloj estas la plej klaraj, kiujn homo povas fari.

Ili estas tial la plej uzataj el ĉiuj.

Tio estas granda helpo por la disvastiĝo de Esperanto. Ĉar ekzistas apenaŭ iu nacio, kiu ne havas tiujn ĉi kvin vokalojn en sia propra lingvo. Estus granda malhelpo, ĉe iu nacio, al la lernado de Esperanto, se antaŭ ol lerni la Esperanton, estus necese lerni kelkajn fremdajn vokalojn.

Kaj kvin vokaloj estas sufiĉaj: la Esperanta vortaro estas la pruvo de tio.

Tio fakte estas ankoraŭ granda bonajo kaj helpado por Esperanto. Ĉar la studento, kiu komencas lerni la Anglan lingvon devas lerni pli ol dekdu, pliparte fremdajn, vokalojn: kaj estas same ĉe la Franca aŭ la Germana lingvo.

Kaj memoru, ke estas multoble pli facile lerni la kvin, ol lerni la dekdu, ĉar iliaj diversecoj estas multe pli klaraj kaj frapantaj.

Doktoro Zamenhof montris per nenio pli, ol per sia elekto de tiuj ĉi kvin vokaloj, sian delikatan sentadon de la universalaj bezonoj de la homa parolado. Tiuj ĉi kvin vokaloj estas nur fremdaj al tre malgranda nombro da homoj. Sed se la Doktoro estus preninta sesan vokalon, estus

estinta preskaŭ neeble eviti vokalon, kiu estus estinta fremda al multaj.

Sed ĉe la elektado de vokaloj ekzistas ne nur tiuj ĉi naciaj aŭ (oni povus diri) geografiaj danĝeroj, sed ankaŭ historia danĝero kies ĉeeston niaj karaj kunbatalantoj ĝis nun apenaŭ suspektas: ĉar ĝi bezonas tempon por sin elvolvi.

La naciaj lingvoj estas ĉiam en stato de nesentebla sed neĉesanta ŝanĝado.

Prenu nian Anglan lingvon kiel ekzemplo.

Se oni renkontus *Shakespeare* hodiaŭ, kaj aŭdis liu paroli, estus treege malfacile kompreni lin; kaj aŭdante Chaucer, oni kredus aŭdi, ne Anglan, sed kelkan alian tute fremdan lingvon.

Kaj, kiam la lingvo estas larĝe disvastiginta, ĝi ŝanĝas diverse en diversaj lokoj. Fine la diversecoj fariĝas tiel grandaj, ke la popolo de la unu loko ne komprenas plu la paroladon de la popolo de alia loko: ekzemple en Francujo kaj Hispanujo. Kaj, post tio, ne estas plu unu lingvo, sed du.

Kaj ne estas, en la historio de la lingvoj, sola ekzemplero de la reunuiĝo de du tiaj lingvoj.

Ne ekzistas ankaŭ sola nacia lingvo en la mondo, kiu ne estas la produkto de tiu ĉi diversiganta agado.

Ĝi ŝajnas, je la unua vido, esti leĝo de naturo, nerompebla kaj nevenkebla.

Ĉu ĝi estas nevenkebla?

Mi kredas ke ne.

Kaj mi kredas, ke la ĉefa kaŭzo, kiu ĝin faros venkeblan por la Esperantistaro, estas la saĝa elekto de tiuj ĉi kvin vokaloj. Ilia povo restos ankoraŭ en ilia simpleco kaj certeco.

Ili estas la plej naturaj kaj frapantaj sonoj, kiujn la homa voĉo povas fari.

Se oni detruus ilin hodiaŭ ili reaperus morgaŭ.

Se, per malbona hazardo, iu nacio komencos paroli malkorekte la Esperantajn vokalojn, estos tute facile montri kaj pruvi al ĝi ĝian eraron. Kaj nature ĝi korektus ĝin: ĉar la fatala dubo, *Kiu el la du sonoj estas korekta?* ne povas ekzisti en Esperanto.

Tial la fonetika scienco justigas plene Doktoron Zamenhof, pri lia elekto de vokaloj, kaj justigas nin, kiam ni esperas kaj kredas, ke la puraj kaj belaj vokaloj de nia mondbenanta lingvo daŭros klare kaj brile dum la mondo ekzistos.

R. J. LLOYD.

La Universitato, Liverpool.

THE PROGRESS OF ESPERANTO IN GREAT BRITAIN AND ABROAD.

The contents of this section are supplied by the Hon. Sec. of the London Esperanto Club, who invites all Esperantists to send monthly reports of the spread of the International Language in their districts. Communications must reach 14, Norfolk Street, London, W.C., before the 8th of each month.*

A meeting of the Committee of the London Esperanto Club was held at 100, Gracechurch Street, on Monday, 15th August, Mr. O'Connor in the chair. The chief business of the meeting was the transfer of the hon. secretaryship of the Club from Mr. H. Bolingbroke Mudie to Miss Lawrence. Mr. Mudie, who has given all his leisure time for nearly two years to the work of spreading Esperanto, made a brief statement as to the position of the Club, expressing his regret that he was unable to devote the necessary time to the work. In future he would be compelled to devote his leisure to THE ESPERANTIST and to general propaganda. He handed over to the treasurer the books and the balance of money due to the Club, amounting to £41 odd, and submitted a balance sheet showing that the total outstanding indebtedness of the Club would not amount to much more than £10, which was more than covered by debts due to the Club. The Club, in addition, holds a valuable stock of books for sale.

Mr. W. T. Stead, in moving a resolution accepting with regret the resignation of Mr. Mudie, expressed the feeling of all present in declaring that such a resolution would be incomplete without a rider declaring how grateful they were for the invaluable services which Mr. Mudie had rendered them ever since the formation of the Club. But for his zeal, industry, and intelligence the Club would never have attained its present flourishing position, nor would the prospects of Esperanto be anything like so good in England as they fortunately were that day. Only those who had been closely associated with Mr. Mudie could appreciate the labour and time which he had devoted to the work. Mr. Mudie had not only been secretary, but he had practically been treasurer, and so well had he discharged his stewardship that as hon. treasurer he (Mr. Stead) for the first time in his life had the pleasure of receiving a balance instead of being called upon to defray a deficit. (Applause).

Miss Schafer seconded the resolution, which was carried unanimously.

Mr. Mudie responded.

Esperanto in Belgium.

Messrs. Rhodes and Ellis, the President and Secretary of the Keighley Society, have just returned from a circular tour round the Esperantist cities in Belgium, visiting in turn Antwerp, Brussels, Louvain, Malines, Ghent, Bruges,

Courtrai, and Liège. Notwithstanding the fact that their visit took place at a time when the activity of Esperantists is at its lowest ebb on account of the holiday season, there were abundant evidences of the progress of Esperanto in that most populous, busy, commercial country. Special meetings were arranged in their honour in Antwerp, Brussels, and Louvain. The last-named town, which has a population of about 45,000, has three sections of a Society that numbers more than 200, of whom the greater proportion can speak Esperanto with considerable facility. A means of continuing the interest of the elementary students after their first course is worth adopting more generally. The students are divided into small groups, and each group maintains its "ever-circulator," the contributions being commented upon by the individual members, and finally corrected by S^o Mathys, the energetic secretary of the society. The contributors retain their anonymity. At Brussels Mr. Law, of Battersea, was present, and this unexpected *rencontre* added a pleasant surprise. Here another proof of the utility of Esperanto was forthcoming, for S^o Caneff, a Bulgarian, told the meeting his experiences. He left Philipopolis to become a student of Political Economy at the Brussels University, knowing only two words of French, "moi, Bulgare," and was labelled like a parcel of goods with the address of his destination. Arriving at Brussels, S^o Blanjean taught him French *by means of Esperanto*, and since then he has attended his course as a student and duly passed his examination. S^o Jamin, the chief Editor of the *Belga Sonorilo*, was the life and soul of the two meetings which took place in the Belgian capital. His coadjutor, S^o Seynaeve, was, however, unable to be present on account of his having arranged to take part in the Dover-Calais celebration; but he was seen at Courtrai on his return, and was full of enthusiasm on account of the successful consummation of that notable reunion. It seems that the spread of Esperanto in Belgium, except in the case of a few sporadic instances, is due to a series of letters which appeared in *Le Petit Bleu* from the pen of Lieut. Lemaire. At Antwerp one of the members has placed on the market, as a means of propaganda, cigarettes bearing the name and the green star of Esperanto as their special badge. At Ghent the group is almost entirely composed of University students, and on account of the vacation no

* The Editor is not responsible for the opinions expressed in these Club reports.

meeting could be arranged, but S^o Cogen detailed the progress of the movement in his city. The old-world beauties of Bruges were inspected under the guidance of Lieut. Lenken, and a short call was made on S^o Witteryck, the publisher of *Belga Sonorilo* and the writer of an amusing book, *Kelkaj Esperantaj Floroj*, a booklet which is a very good substitute for the *Humoraĵoj*, now out of print.

The Secretary of the Liège Group is a Russian, who has conversed in Esperanto with Dr. Zamenhof himself. Amongst other things he explained how Dr. Zamenhof himself pronounces Esperanto. The phoneticism of Esperanto, he says, is not over-rigid, but allows a certain margin of variation in the case of the vowels.

The letter "o" is pronounced as in the North of England, the excessive roundness of the South country pronunciation being avoided. The "a" is also an open vowel, not always so open as the "a" in father, but never so close as the "a" in the pronunciation which the London Board School children make use of in the word "cat." "Estas" is pronounced as an Englishman would pronounce it if he had never heard of Esperanto; not quite so pedantically as "aystahs."

A separate paragraph is necessary for the Ladies' Section of the Louvain Group. They are full of enthusiasm, preparing papers and reports as required by their zealous secretary, and arranging musical programmes and recitations for the social gathering which follows the educational course with a devotion and willing obedience which is simply amazing. These are the mothers of the future Esperantists, and if their example could only be followed in England, "Esperanto, the second language for all," would soon be no longer a watchword, but an accomplished fact.

Altogether, the visit proved too short, encouraging and hopeful as it undoubtedly was. Most of the Esperantists were young, guided and controlled by the elders, and manifesting a force that sooner or later is bound to produce a telling effect.

The "Spectator" on Esperanto.

The extent to which Esperanto is making way in Great Britain is often but imperfectly realised even by Esperantists. But every month affords fresh evidence of the steady progress which Esperanto is making among the more thoughtful and influential classes. The *Spectator* of Aug. 13th contained a long article on "The Want of an International Language," the significance of which it would be difficult to over-estimate. For the *Spectator*, as Mr. H. W. Nevinson remarks in the current number of the *North American Review*, represents "the British spirit at the very best." "It is," he continues, "a newspaper which is the

source of true culture to the thoughtful middle classes, and is by them justly regarded as moderate and reasonable in its judgment. It is the highest literary authority in the English newspaper world, and it has declared itself emphatically in favour of Esperanto."

Taking as its text the discussion of the subject of an International language at the meeting of the French Association for the advancement of Science at Grenoble, the *Spectator* examines and dismisses as impracticable the various national alternative languages such as Latin, English, French, and Spanish. It then pronounces judgment in favour of an artificial language, and Esperanto especially, in the following terms:—

"By far the most promising is Esperanto. It is remarkably easy to learn, owing to its irreducible minimum of grammar and its extreme simplicity of vocabulary. As far as we have examined it, we see no reason why this really simple and scientific language should not afford to the tourist and the merchant exactly what they need for communication with foreigners. If Esperanto proves equal to its claims, and is universally adopted as the second language to be taught in the schools of the world, a great stumbling block to free communication between alien races will be removed."

Group Reports.

There are not many such at this time of the year. Dover, the most active just now, is fully reported elsewhere. Very sad news comes from Newcastle. Professor Gurney, the President, lost his life whilst mountaineering at Arolla. His loss will be all the more deeply deplored because in Great Britain so few university men of high standing have hitherto evinced so quick a perception of the advantages of Esperanto as has been shown by the heads of the French universities and the professors. In Brighton the gatherings are most successful; until a suitable location has been found Mr. Lambert receives the Esperantists at 8 o'clock on Saturdays at 59, St. Aubyns, Hove, and their full intention is to increase their membership largely and speedily.

The Plymouth Circle meets at the Ruskin Institute. Last season the classes were held only once a fortnight; the arrangements for the autumn are not yet complete.

The Forest Gate Group meetings will re-open on September 15th at the house of the President, Dr. V. G. Batteson, 39, Woodgrange Road.

A Photographic-Esperantist Group has also been founded in London. Information can be received from the Secretary, S^{ro} S. Maitland, 22, Maclise Road, West Kensington. The next meeting will be on September 8th.

CORRESPONDENCE NOTES.

The Editor much regrets that, owing to the numerous Esperantic week-ends, and the work connected with his relinquishing the hon. secretaryship of the London Esperanto Club, he has not been able to give the usual attention to his post-bag. He therefore trusts that those who have not received prompt replies will excuse the delay.

Next month he will leave town about September 15th, and no letters can be forwarded for a week or so. The October number should, however, be ready as usual.

In case any old subscribers should have failed to notice the announcement on last issue's cover *re* the increase in price of back numbers, the time limit is extended till September 10th. All wishing to complete their series should send before that date, as the price of Nos. 2 to 8 (inclusive) will thereafter be raised to sixpence a copy.

Those willing to dispose of No. 1 will greatly oblige by informing the Editor of the lowest price they will accept for the same.

The use of the apostrophe in Esperanto prose is not to be encouraged, and has never appeared in this Gazette. It is only permissible under the following conditions:—The A of the definite article may be omitted when it follows a preposition ending in E. *La domo de l' mastro* is thus met with occasionally. But this elision is not permissible in any other instance, even when the substantive following the article begins with a vowel. Thus *La amikoj*, and never *L' amikoj*. But the question of elision is better left alone.

Among the useful little suffixes which do so much to simplify our vocabulary, perhaps the most troublesome to the beginner are IG and IĜ. Our good friend, the Rev. R. A. Davis, has favoured us with another of his invaluable aids to memory in this connection. "We kill, or *cause to be killed*, pIGs, in order that they may *become* sausIĜes." Who can now confuse them!

The Penny Text-Book is now on the market, and has probably been seen by many of our readers, for the publishers are sparing no efforts to bring this useful and somewhat humorous booklet into notice. Such a sentence as: *La leonoj estis tiklataj de la lunatiko* is bound to produce such an effect on the student's brain that the agreement of participles can no longer be a source of doubt.

Another step in the right direction is the publication of the *Note Book*, a new monthly paper containing articles and lessons in Esperanto. Esperantists should send for a specimen copy (price 2d.) from the Editor. Annual sub., 2s. 6d., also received.

All Club Members are invited to the Monday meetings at the Club Café, 5, Bishopsgate Street Within, from 5.30 to 7; also from 7 to 9 at 100, Gracechurch Street (by the courtesy of the Remington Typewriter firm). These meetings have been especially interesting and instructive of late, as several foreign Esperantists have been present.

We advise those of our readers who are desirous of setting about founding Esperanto groups to carefully read page 52 (No. 4) of THE ESPERANTIST. The excellent articles appearing from time to time in the Press also contain valuable information and hints. The chief examples not hitherto referred to are:—*Ethics*, page 244 (July), by H. J. Bridges; *The Ilford Guardian* (August 5th), by John Kent; *The Herts Advertiser and St. Albans Times* (August 13th), by J. Catton; *The Daily Express* (August 17th), by Miss Lawrence; *The Star* (August 18th), by a humorous critic, and *The St. James' Gazette* (August 15th).

The ever-increasing number of the clergy taking up Esperanto calls forth the suggestion: Why not have a sermon on the humanitarian nature of our movement?

One often hears of Peace sermons; but surely the adoption of Esperanto will do more to spread the Peace movement than can no end of propaganda on former lines.

Some correspondents are always interested in knowing some of the items to be looked forward to next month. The twelfth issue should contain a new hymn by Ben Elmy, with charming music by J. Hadfield. A treatise on the effect of physical culture on mental power by J. F. H. Woodward; another Indian tale by Alfred T. Simper; and a humorous skit, entitled *La Libertempulo*, from the pen of H. W. Southcombe (a new contributor), will, when added to the poetry page, help to provide, it is hoped, a number of considerable interest. Club news, from two to four pages, will appear regularly, so long as THE ESPERANTIST is recognised as the only official organ of the Association.

VIRINO TUTE NEINTERESA.

Kvara Vera Rakonto. Originale verkita de E.W.

Ŝi ne estis ĉiam sensignifa ; ŝi kaj ŝia fratino estis estintaj dum du aŭ tri jaroj la belulinoj je du graflandoj, eĉ je la urbo Bath. Sed ŝia fratino edziniĝis, la patro mortis, kaj ŝi translokiĝis kun ŝia malsana, tre malfeliĉa, patrino, en dometon apud vilaĝeto.

Ŝia fianĉo ne estis aprobita de ŝiaj parencoj ; ŝi nur povis vidi lin malofte.

Lia idealo je perfekta virino estis tiu, kiu malmulte legas, malpli parolas, kaj kiu neniam rezonas, sed senĉese movigas la kudrilon.

Tial dum preskaŭ ok jaroj ŝi sidis, horo post horo, faranta belegajn brodojn kaj pasamentojn, neniam elirante ekster la ĝardeneto, krom por ĉiutaga vizito al ŝia onklino, kiu loĝis en proksima mega dometo, por servi okaze ian malsanan aŭ malgajan najbarinon, aŭ por iri en la preĝejon unufoje la Dimanĉon.

Ŝi do sin sentis senutila.

Ŝiaj patrino kaj onklino ambaŭ havis servistinon amindan kaj fidelan, kies societo sufiĉis je ŝiaj mastrinoj, kiuj multe ŝatis librojn.

Fine ŝia onklino mortis, kaj ŝi heredis grandan riĉecon. Ŝia fianĉo ĝis tiam estis estinta malfervora amanto, sed nun li fariĝis urĝa, kaj ŝia patrino, antaŭvidante proksiman morton, ne volis ŝin lasi solan, kaj do konsentis rapidigi la edziniĝon.

Ŝia nova hejmo estis en la plej proksima urbo, kie ŝi havis baldaŭ multe da konatuloj, kiuj diris : "Tiu ĉi novedzino estas gracia kaj bela, sed ŝi estas terurige neinteresa."

Fariĝinte patrino, ŝi ŝajnis fariĝi pli juna, gaja kaj tute feliĉa. La bela infaneto estis bouvena trezoro por la geedzoj.

Tre granda nombro da parencoj kaj amikoj kunvenis por festi la bapton feston. Ili estis atendantaj en la ĝardeno, je la horo de la ceremonio, por iri al la preĝejo, kiam ili aŭdis laŭtajn kriegojn. Poste oni aŭdis la vortojn : "Mi estas tute ruinigita, neniu min dungos post tio ĉi."

La malfeliĉa nutristino, rapide sin turninte por atingi la baptovelon, rompigis la kolon de la infaneto !

Tiu ĉi historio estas rakontita al mi de unu el la gastoj, kiuj kuregis en la ĉambiron.

Tie oni vidis la patrinon, tiel pala kiel ŝia mortigita ido, kiu estis tenata en ŝiaj brakoj.

Ŝajne ŝi duonsveniĝis kaj dum longaj horoj nek parolis nek ploris. Tamen, antaŭ ol cedi je ŝia malespero, ŝi estis komfortinta la ploregantan servistinon per la promeso : "Neniam mi eksigos vin antaŭ ol vi zorge nutradis unu el miaj idoj dum du jaroj !"

Aŭdinte de la nutristino tiun promeson, la

kunvenintaj amikoj miregis. La kompatinda patrino estis nevino de *Nia Fraŭlino*, tial ili kredis ke ŝi estis kuraĝa kaj justa, sed tian rimarkindan bonecon ili tute ne atendis. Kelke da ili eĉ kredis, ke la promeso nur estis elpenso de la ruza servistino.

Ĉu donita aŭ ne, la promeso plenumiĝis.

Dum kelkaj jaroj la patrino restis pala, magra, malĝoja kaj ekscitema. La kuracistoj diris, ke ŝi neniam plifortiĝus, vidante ĉiutage la virinon, kiu mortigis ŝian infaneton, kaj amikoj petegis ke ŝi eksigu la virinon el la domo. Sed ŝi respondis : "Eble Dio volas mian morton. Li ja ne povas deziri, ke mi ne plenumu promeson mian. En mia familio, promeso estas ĉiam sankta !"

Fine alvenis tempon, kiam ŝi havis duan infaneton, palan, delikatan knabon (kiu hodiaŭ estas forta avo), kaj ŝia ekscitemeco kaj maltrankvileco pligrandigis. Sed fine la longe atendita tago alvenis, la dujara naskotago de la etulo.

Je tiu ĉi okazo, ŝi venis frumatene al la nutristino kun la promesita atesto pri kapableco kaj sciigis al tiu ĉi, ke ili disiĝus tuj kiam alia nutristina servo troviĝos por ŝi.

De tiam, la sano de la patrino pliboniĝis, ŝia gajeco revenis, kaj denove ŝi fariĝis tute kontenta. Kvar jaroj poste, ŝia edzo konstruigis belan domon du mejlojn de la urbo. Tie ŝi estis tre feliĉa kun ŝiaj geinfanoj. Pro bona kaj simpla gastameco ŝi fariĝis bone amata en la graflando.

Sed ve ! tiu feliĉeco ne estis longedaŭra. Post tri jaroj ŝia edzo estis paralizita, kaj fariĝis tre postulanta malsanulo. Tiam ŝi hazarde konstatis, ke li procentdonis tutan lian riĉecon, kaj la ŝian, en jarpago je lia propra vivo sole. Ŝi ne volis malkontentigi lin, kaj ne informis lin pri ŝia eltrovo. Tamen ŝi ne povis multe ŝpari. La edzo eĉ rifuzis vendi sian veturilon kaj ĉevalojn, kaj eksigi la du servistojn, kvankam li neniam povis ilin uzi, kaj ŝi neniam eliris el la domo.

Kiam ŝi vidviniĝis, la aferoj estis aranĝitaj, kaj restis nur sufiĉe da bieno por doni £51 jara enspezo. Ŝi do translokiĝis en loĝejon, kaj, kun la helpo de servistino kiu ne konsentis sin forlasi, kaj ne eĉ ricevis salajron, ŝi subtenis la geinfanojn. Ŝiaj parencoj ne eĉ sciigis pri ŝia malriĉeco, sed la boparencoj ĝin sciis, kaj pagis la edukkosten de ŝiaj filoj, kaj, post iom da tempo, la morto de boonklo denove riĉigis ilin sufiĉe.

La cetero de ŝia vivo estis tre feliĉa. Adorata de ŝiaj gefiloj, amata de ŝiaj servistinoj, kaj respektigata de geamikoj kiuj rakontis multajn ekzemplerojn de ŝia kuraĝeco kaj bonkoreco, ŝi atingis grandan aĝon.

DOVERO.

H. Bolingbroke Mudie.

Fine la tago por la unua Angla kunveno de Britaj kaj Alilandaj Esperantistoj estis preskaŭ alveninta. Mi trovis min en vagonaro, kune kun du fervoraj kunbatalantoj, veturante Doveren. La aliaj Londonanoj nur alvenis en Dovero du tagoj poste.

Ni ne estis la solaj personoj tie allogitaj. Diversaj kaŭzoj klarigis la troplenigon de nia vagonaro. La belega somera vetero kaj la Aŭgusta monato estas ĉiam sufiĉaj por allogi multe da personoj al tiu historika urbo, sed je tiu ĉi okazo ili tien iris por vidi la aŭtomobilajn boatojn, kiuj estis farontaj konkurson de Kalezo ĝis Dovero.

Sinjoroj Finez kaj Geddes, la ĉefaj klopodantoj de la Dovera Grupo, afable kondukis nin ĉi kaj tien. Ili sciigis nin, ke la ŝipego de la Red Star Line vizitus la Doveran Havenon por la unua fojo tiun vesperon. Kaj efektive, iom poste, ni ekvidis tiun grandegan marirantan ŝipegon alproksimantan.

Dovero estas la lasta haltejo aŭtaŭ New York; kaj mi devas konfesi, ke mi ne malmulte enviis la feliĉulojn, kiuj estis farontaj vojaĝon sur tia trankvila maro.

La Kapitano afable montrigis al ni la ŝipegon, kaj invitis nin vespermanĝi en la manĝosalono de tiu ĉi Ruĝa Stelo palaco. Sed estas la Verda Stelo kiu nun devas konsideriĝi.

Dum la nokto ekblovis venteto, kaj la matena maro estis punktata de blankaj ĉevaletoj—kiel ĉe ni oni nomas la ŝaŭmigantajn ondetojn. Tamen, la vaporŝipo ne multe luliĝis, kaj ni alvenis ĝustatempe en la Kalezan Havenon kaj, dank' al Esperanto, denove marŝis sur Francan teron. Niaj tieaj geamikoj atendis nian alvenon, kaj la stelportantoj donis al ni koran akcepton sur la digo.

Ni intencis tuj iri por renkonti la Bulonjanojn; sed la atendita alveno de M. Camille Pelletan, Franca Mara Ministro, ŝanĝigis nian intencon kaj restigis nin kelkajn momentojn ĉe la stacidomo, admirantajn la multe da ora pasamento, kiun portis la diversaj kolektiĝintaj oficiroj. (Proksiman tagon Mme. Pelletan fariĝis Membrino de la Kalaisa Grupo).

Forpromenante, ni konstatis, ke la stratoj estis ornamigitaj de miloj post miloj da flagoj, kiuj malfeliĉe ne tie troviĝis nur por festi la Esperantistan Kunvenon! Ankaŭ la maristoj havis sian festan tagon kaj sian karnivalon.

At last the day for the first English gathering of British and Foreign Esperantists had almost arrived. I found myself in a train, together with two devoted fellow-workers, going to Dover. The other Londoners only arrived in Dover two days later.

We were not the only persons attracted there. Various reasons accounted for the overcrowding of our train. The lovely summer weather and the month of August are always sufficient to attract many people to this historic town, but on this occasion they were also going there to see the automobile boats, which were about to race from Calais to Dover.

Messrs. Finez and Geddes, the principal workers of the Dover group, kindly took us here and there. They informed us that the Red Star Liner would visit Dover Harbour for the first time that evening. And, in fact, a little later we caught sight of that great ocean liner approaching.

Dover is the last stopping place before New York; and I must admit I envied not a little the happy folks about to sail on such a tranquil sea.

The Captain kindly had us conducted over the vessel, and invited us to supper in the dining saloon of this Red Star palace. But it is the Green Star which must now be spranged.

During the night a breeze sprang up, and the morning sea was flecked with little white horses, as by us the breakers are called. Nevertheless, the steamer did not roll much, and we arrived punctually in Calais Harbour and, thanks to Esperanto, once more walked on to French soil. Our friends there had awaited our arrival, and the "starred-ones" gave us a hearty welcome on the quay.

We intended to go at once to meet the Boulogne members; but the expected arrival of M. Camille Pelletan, Minister of Marine, changed our plan and detained us a few minutes in the station, admiring the mass of gold lace worn by the various officers assembled. (Next day Mme. Pelletan became a member of the Calais group).

On leaving, we found that the streets were decorated with thousands upon thousands of flags, which, unfortunately, were not there merely to celebrate the Esperantist Congress! The sailors also were having their feast day and their carnival.

Baldaŭ ni renkontis la Bulonjajn vizitantojn, kaj kunvenis ĉe la ĉefloko de la Grupo por oficiala prezentado. Tio farite, ni eniris la manĝoĉambron de la *Hôtel Sauvage*. Neniam mi estis manĝinta kun tiom da Samideanoj. Sepdek ni estis ĉirkaŭ la tablo. Ĉio estis tre bone aranĝita, kaj ni ĉiuj estis pli ol kontentaj pri la rezultato. Dum la manĝado la gaja karnivalo preterpasis la straton, aldonante alian interesajn al la memorinda tago.

Inter la kunvenintaj Esperantistoj ne nur estis membroj el Kalaiso kaj Bulonjo, sed multaj departementoj de la Esperantujo tie reprezentigis. Kapitano Capé (Alĝerujo), Profesoro Offret (Liono), Barono de Ménil (Reims), Komandanto Mathon (Clermont - Ferrand), M. Pourcines (Nancy), Leŭtenento Dupont (Valenciennes), M. Michaux (Boulogne), M. Wicart (Roubaix), M. Deligny (St. Omer), kaj M. Lefebvre (Elboeuf) estis kelkaj el la Francaj partoprenantoj; S^{ro} Kuhl (Bohemujo) kaj S^{ro} Seynaeve (Belgujo) ankaŭ tie estis. La Urbestro afable sendis du deputatojn por ĉeesti tiun internacian kunvenon.

Post la tagmanĝo, ni promenadis en la antikvan urbon, tiel interesan por ni Angloj, ĝis la kvina, je kiu horo komencis la koncerto ĉe la Ĉambrego St. Michel.

Doktoro Guyot, Prezidanto de la Kalaisa Grupo, denove diris afablajn pensojn, kaj Kapitano Capé elektigis Prezidanto.

Post la aŭdo de diversaj telegramoj el Esperantujo, ni aŭskultis tre interesajn paroladojn de multaj kunvenintoj.

La koncerto estis tute sukcesplena, kaj ni ĉiuj ŝuldas korajn dankojn al M. Michaux, ĝia sindonema aranĝinto.

Ĉirkaŭ la 7.30 ni malkuniĝis por vespermanĝi.

Poste, kelkaj promenadis laŭlonge la marbordo, aliaj eniris la Kasenajn Ĝardenojn, kaj ĉiuj estis tute kontentaj ĝis la forirtempo, kiam la Bulonjaj amikoj revenis en siajn hejmojn, kaj mi estis devigata reveni en Doveron por la vaporŝipo de la unua horo matene.

Ne plu blovis la vento, kaj la vetero promesis esti perfekta por la aŭto-boatoj, kiuj ne ankoraŭ povas toleri maltrankvilajn marojn.

La oka de Aŭgusto komencas! La elementoj aplaudas la Esperantistan feston!

Ĉio, kion oni povis imagi, estas estinta farita por sukcesigi la kunvenon.

La vizitantoj havis specialajn ŝipbiletojn, je pli malalta pago, kaj la biletvendisto permesis tiun rabaton nur al personoj portantaj la verdan steleton. Bonega ideo!

Ĝus antaŭ la alveno de la Esperantistoj la konkurso de la aŭtomobilaj boatoj finiĝis: Francujo estis gajninta la venkon. Niaj najbaroj do montris

We soon met the Boulogne visitors, and assembled together at the Group's headquarters for official presentation. This accomplished, we entered the dining room of the *Hôtel Sauvage*. Never had I lunched with so many friends-in-Esperanto. We were seventy round the table. Everything was capitally arranged, and we all were more than satisfied with the result. During the repast the gay carnival passed along the street, adding another point of interest to the memorable day.

Among the assembled Esperantists were not only members from Calais and Boulogne, but many departments of Esperantoland were represented there. Captain Capé (Algeria), Professor Offret (Lyon), Baron de Ménil (Reims), Commandant Mathon (Clermont-Ferrand), M. Pourcines (Nancy), Lieut. Dupont (Valenciennes), M. Michaux (Boulogne), M. Wicart (Roubaix), M. Deligny (St. Omer), and M. Lefebvre (Elboeuf) were some of the French participants; M. Kuhl (Bohemia) and M. Seynaeve (Belgium), were also there. The Mayor kindly sent two delegates to be present at this international gathering.

After lunch, we walked about the ancient town, so interesting to us Englishmen, till five o'clock at which hour the concert began in St. Michel Hall.

Dr. Guyot, President of the Calais Group, again gave utterance to some very kind thoughts, and Captain Capé was elected chairman.

After hearing several telegrams from Esperantoland, we listened to most interesting discourses from many of those assembled.

The concert was thoroughly successful, and we all owe hearty thanks to M. Michaux, its devoted organiser.

At about 7.30 we separated for dinner.

Afterwards, some strolled along the shore, others entered the Casino Gardens, and all were quite content till the parting hour, when the Boulogne members returned to their homes, while I had to return to Dover by the one o'clock boat.

No longer did the wind blow, and the weather promised to be perfect for the automobile boats, which cannot yet endure rough seas.

August 8th begins! The elements applaud the Esperantist fête.

Everything imaginable has been done to make the gathering successful.

The visitors had special tickets at a lower rate, and the booking-clerk allowed that rebate only to persons wearing the green star. A capital idea!

Just before the arrival of the Esperantists the auto-boat race ended. France had gained the victory. Our neighbours thus showed their

sian antaŭmecon je tiu ĉi afero tiel, kiel je Esperanto.

Sed kia vidaĵo! Etaj boatoj kuregantaj sur la trankvila maro, kelkafoje preskaŭ kaŝataj de la ŝaŭmkurteno, kiu estis suprenjetita pro la rapidegeco tra la akvo. Eĉ la torpedo-detruantaj ŝipoj, kiuj akompanis ilin, malfacile ĝiskuris ilin.

Tiu ĉi konkurso kredeble prokrastigis la alvenon de niaj vizitantoj. Certe ili mankis unu horon en Anglujo, sed gajnis pli longan rostadon je la sunradioj.

Tamen, kiam la *Nord* alvenis, ni vidis ke la trankvileco de la maro, kaj la scivolemeco de tiuj kiuj neniam antaŭe estis vizitintaj nian insulon, allogis multe pli grandan aron ol ni atendis. Preskaŭ cent da ili, antaŭ ol elŝipiri, kunkantis "Dio Savu La Reĝon." Sed la troa fajfado de la vaporo perdigis la efekton, kaj, pro tio, ni ĉiuj kantis ĝin denove antaŭ la Lord Warden Hotelo. Mi certigas al vi, karaj Legantoj, ke neniam el la preterpasantoj nun estas senavizaj pri la Esperanta movado!

La programo anoncis, ke ni havus specialan ŝipeton, por viziti la Havenajn konstruaĵojn; sed bedaŭrinde, pro la konkurso, tiu proponita plezuro ne povis aldoniĝi, kaj mi do devis doni mallongan vortan klarigon pri la grandegeco de la entrepreno, kiu iom poste ebligis Doveron fariĝi unu el niaj plej indaj havenoj. La nunaj vizitoj de la transatlantikaj ŝipegoj jam asekuris ĝian estontan potencon.

En kafeo ni kunkantis la Marseillaise, kore kaj ĥore.

Ni tiam suprenrampis la monteton ĝis la antikva kastelo. Granda proporcio de la vizitantoj neniam antaŭe eniris Anglujon, kaj tre ŝatis la naturan belecon de nia marbordo.

La vespermanĝo mangiĝis ĉe Restoracio Mangilli, sed, kompreneble, la neatendita nombro de la partoprenantoj multe malhelpis la aranĝojn. Speciala tramo portis nin al la Urbestrejo, kiu elmontris grandegan devizon—BONVENON! ESPERANTISTOJ.

Lia Moŝto la Urbestro, Sir William Crundall (kiu estas ano de la Grupo), afablege permesis, ke ni kunvenus ĉe la Council Chamber.

Je la eniro en tiun ĉi belegan historikan ĉambregon, ornamitan de belaj pentraĵoj kaj vitroj, mi ne povis malpermesi al mi pensi pri la estinteco. Ĉar, antaŭ nur kelkaj semajnoj, mi estis enirinta la saman Council Chamber por fari la paroladon kiu fondigis la Doveran Grupon. Kaj nun, en la sama konstruaĵo, mi vidis Esperantistojn kunvenintaj de kvar diversaj nacioj ĉiuj aŭskultantaj, kaj partoprenantoj je, Esperantista koncerto. *Tempora mutantur!*

Nia afero ŝuldas multe, multege, al Sinjoroj Finez kaj Geddes, kies energio efektivigis la

go-ahead qualities in this matter, as well as in Esperanto.

But what a sight! Tiny boats tearing over the smooth sea, at times almost hidden by the foam-curtain, which was thrown up by the tremendous pace through the water. Even the torpedo destroyers which accompanied them kept up with difficulty.

This race probably delayed our visitors' arrival. Certainly they missed an hour in England, but gained a longer roasting in the sun's rays.

Nevertheless, when the *Nord* arrived we observed that the sea's smoothness, and the curiosity of those who had never before visited our island, had attracted a much greater number than we had expected. Nearly a hundred of them, before disembarking, joined in singing "Dio Savu La Reĝon." But the excessive hissing of the steam caused the effect to be lost, and we therefore all sang it again before the Lord Warden Hotel! I assure you, dear Readers, that none of the passers-by are now ignorant of the Esperanto movement!

The programme stated that we were to have a special boat to visit the Harbour works; but unfortunately, on account of the race, that proposed pleasure could not be included, and I had therefore to give a short verbal explanation of the magnitude of the undertaking, which will in a short time enable Dover to become one of our finest harbours. The present visits of the transatlantic liners have already assured its future importance.

In a café we sang the Marseillaise, heartily and in chorus.

We then scrambled up the hill to the ancient castle. A large proportion of the visitors had never before been in England, and much appreciated the natural beauty of our coast.

Dinner was taken at Mangilli's, but, of course, the unexpected number of persons greatly hindered the arrangements. A special tram took us to the Town Hall, which displayed an enormous motto—BONVENON! ESPERANTISTOJ.

His Worship the Mayor, Sir William Crundall (who is a Member of the Group), had most kindly allowed us to assemble in the Council Chamber.

On entering this magnificent historical hall, ornamented with fine paintings and glass, I could not help thinking of the past. For, only a few weeks ago, I had entered the same Council Chamber to give the lecture which founded the Dover Group. And now, in the same building, I saw Esperantists assembled from four different countries listening to, and taking part in, an Esperantist concert. *Tempora mutantur!*

Our cause owes much, very much, to Messrs. Finez and Geddes, whose energy has brought about

feliĉan okazon. Sed ankaŭ ni devas sendi niajn sincerajn gratulojn al ĉiuj helpantoj.

Sir William Crundall mem ne povis ĉeesti, pro la festo por honori la aŭtomobilistojn. Sed S^{ro} A. T. Walmisley, M. Inst. C.E. (unu el la Urbestro), kiu estas Prezidanto de la Grupo, anoncis afablan kaj kuraĝigantan sendaĵon de la Urbestro, kiu sendis sian koregan bonvenon.

La unua kantaĵo ĉe la koncerto kompreneble estis "Dio Savu La Reĝon" (nun parkere lernita). Tiam S^{ro} Geddes kantis la unuan strofon, kaj S^{ro} Dervaux la lastan, de la Marseja Himno, ĉiuj kunkantantaj je la horo. La tegmento tremetis je la fervoro de la kunkantantoj!

La karaj Bergier kaj Michaux infaninetoj, kiujn ni tiel bone memoris ĉe Bulonjo, estis kunvenintaj por recitisiajn ĉarmajn Lafontajn fablojn, starante sur la tablo.

La unua parto de la koncerto ja estis ĝuata; kaj, kiam ni aviziĝis ke la Urbestro estis provizinta nutraĵon, ni eniris en apudan ĉambron kaj manĝis je lia sano glaciaĵe, kaj trinkis je ĝi ĉampane.

La Prezidanto ankaŭ devis ĉeesti la aŭtomobilistan feston, kaj mi elektiĝis je la prezidantan seĝon.

La dua parto de la koncerto komencis per la nova melodia himno de S^{roj} Hadfield & Ben Elmy. Ĝi enpresigis sur la venonta Gazeto ĉar multaj plendas pri la rareco de Esperanta muziko.

Me Michaux, la koncertestro, recitis tre larmoplenan kaj amuzigan skizeton, kaj D^{ro} Guyot faris dankeman paroladon. Li diris: "Niaj amikoj estas tre feliĉaj respondi al la afabla invito de la Dovera Grupo. Jam en Kalezo ni ricevis multajn fremdajn amikojn, precipe tiujn de la transmario. Hieraŭ kaj hodiaŭ la Esperantistoj preparis novan koran interkonsenton. Mi devas diri ke ili sukcesis. Ni dankas ne nur ĉiujn Samideanojn, sed precipe la Doveran Grupon."

S^{roj} Kuhn kaj Seynaeve diris malmultajn vortojn por kuraĝigi la eklernantojn, kaj por pruvi ke lingvaj malfacilaĵoj nun ne devas ekzisti inter diversnacionoj, dank' al nia mirinda lingvo.

Denove "Dio Savu La Reĝon"; denove "La Marseja Himno"!

Speciala tramo portis sesdek membrojn ĝis la enŝipejo, kaj la aliaj promenis tien.

Iom post la dekunua niaj alilandaj amikoj denove estis apartigitaj de ni per marstreketo. Sed dolĉaj estas sonoj sur la akvo, kaj la voĉoj de la ŝipaj kaj digaj ĥoristoj unuiĝis je duobligita energio. Pri Doktoro Zamenhof ni kantis: "For he's a jolly good fellow." S^{ro} Reeve rekantis

the happy event. But we also must send our sincere congratulations to all helpers.

Sir William Crundall himself could not be present, on account of the dinner in honour of the automobilists. But Mr. A. T. Walmisley, M. Inst. C.E. (one of the Council), who is President of the Group, announced a kind and encouraging message from the Mayor, who sent his most hearty welcome.

The first item of the concert was, of course, "Dio Savu La Reĝon" (now learnt by heart). Then Mr. Geddes sang the first verse, and M. Dervaux the last, of the Marseillaise, all joining in the chorus. The roof shook with the fervour of the choristers!

The dear little Bergier and Michaux children, whom we remembered so well in Boulogne, had come to recite their charming Lafontaine fables, standing on the table.

The first part of the concert was thoroughly enjoyed; and, when we were informed that the Mayor had provided refreshments, we entered an adjacent room and ate his health in ices, and drank it in champagne.

The President had also to be present at the automobilist feast, and I was elected to the presidential chair.

The second part began with the new melodious hymn by Messrs. Hadfield and Ben Elmy. It will be printed in the next Gazette because many complain of the scarcity of Esperantist music.

Me Michaux, the director of the concert, recited a tearful and amusing sketch, and Dr. Guyot made an appreciative speech. He said: "Our friends are very happy to respond to the kind invitation of the Dover Group. In Calais we have already received many foreign friends, especially those from across the sea. Yesterday and to-day Esperantists have planned a new and hearty mutual understanding. I must say they have succeeded. We thank not only all fellow-thinkers, but especially the Dover Group."

Messrs. Kuhn and Seynaeve said a few words to encourage beginners, and to demonstrate that linguistic difficulties need not now exist between divers nationalities, thanks to our wonderful language.

Again "Dio Savu La Reĝon"; again "La Marseja Himno"!

A special tram conveyed sixty members to the pier, and the others walked there.

Shortly after eleven o'clock our foreign friends were once more separated from us by a narrow strip of sea. But sounds are sweet upon the water, and the voices of the choristers on ship and shore united with redoubled energy. Of Dr. Zamenhof we sang: "For he's a jolly good fellow!"

“Kara Lu,” kaj, kompreneble, la du naciaj antemoj plenigis la havenon de inspirema muziko. Nur post noktomezo la dolĉaj malproksimantaj sonetoj perdiĝis inter la bruetoj de la faletantaj ondoj, kaj, konstatante ke la unua Brita Esperantista Internacia kunveno nun apartenas al la memorinda estinteco, ni antaŭvidas je multe da tiaj feliĉaj estontaj kunvenoj.

Mr. Reeve repeated “Kara Lu,” and, of course, the two national anthems filled the harbour with inspiring strains. Only after midnight were the sweet receding sounds lost in the murmur of the rippling waves, and, realising that the first British Esperantists’ International gathering now belongs to the memorable past, we look forward to many such happy meetings in the future.

KION DIRAS BIRDIDETO ?

(Imitaĵo de Tennyson), de A. Motteau.

Kion diras birdideto
En la nesto, ĉe l’ tagiĝo ?
—Kiel flugas patrineto,
Flugos mi tuj en vekigiĝo.

—Eta birdid’, neste restu,
Ke pli fortflugila estu :
Tiam, kun mi, en vekigiĝo,
Flugos vi ĉe la tagiĝo.

Ĉar obeos birdideto,
Baldaŭ, kiel patrineto,
Fortflugila ĝi vekigiĝos
Kaj de l’ nesto elflugiĝos.

Kion diras l’ infaneto
En la lulil’, ĉe l’ tagiĝo ?
Diras ĝi, kun la birdeto,
—Kuros mi tuj en vekigiĝo.

—Infaneto, pace restu,
Por ke pli fortkrura estu :
Kune, tiam, en vekigiĝo,
Kuros ni ĉe la tagiĝo.

Ĉar obeos l’ infaneto,
Baldaŭ, kun la patrineto,
Ĝi, pli forta, krure iros
Kien ajn ĝi ja deziros.

LA ROZO KAJ LA LEKANTETO.

Originale verkita de Clarence Bicknell.

Belega rozo kreskis en florejo ;
Ne malproksime ankaŭ lekanteto ;
La roz’ rigardis ĝin sur la herbejo,
Kaj diris : “ Kion faras vi, floreto ? ”

—“ Malgranda estas vi, kaj senodora ;
Neniu vin admiras aŭ bezonas ;
Vi senkultura vivas, senkolora ;
Ĉu vi al mondo ian benon donas ? ”

—“ Li papili’ flugante en ĉielon
Sur via floro ne tre dolĉe tremas ;
L’ Abel’ de vi ne serĉas la mielon ;
Nur la piedoj homaj sur vi premas. ”

—“ Malsupre tie vi ne povas aŭdi
La melodimuzikon de l’ aero,
Nek la belajojn de la mondo laŭdi ;
Kion vi faras do, ĉe l’ nigra tero ? ”

Respondis al la roz’ la lekanteto,
“ Ne pensas mi pri gloro kaj beleco,
Sed sur la pint’ de ĉia ajn tronketo
Cent semojn faras mi por l’ estonteco. ”

—“ Sen ia dorn’ pikanta ĉe l’ folioj,
Mi staras al ĉielo rigardante,
Kaj brilas per la miaj lumradioj
La tero, kiu nutris min, amante. ”

—“ Mi vidas eĉ dezertojn ĉe l’ kamparo,
Kaj ili ne beliĝos sen laboroj ;
Mi do ekfloras dum la tuta jaro,
Por kovri ilin per malgrandaj floroj. ”

La rozon iu vidas kaj deŝiras ;
La lekantet’ malĝoja, sola restas ;
“ Ha, ” diras ĝi, “ Pri glor’ mi ne sopiras
Sed vivo kun laboro benoj estas. ”

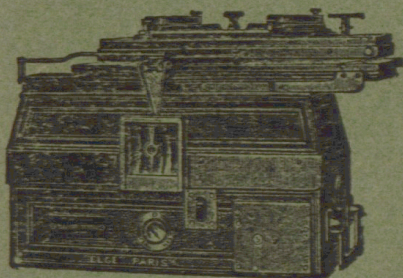
FOTOGRAFILOJ.

L. Gaumont kaj Ko.

Inĝenieroj fabrikistoj,
5F-59 STRATO SAINT ROCH, PARIS,
Filio en London—25, Cecil Court, Charing Cross Rd.
EKSPOZICIO UNIVERSALA PARIZA, 1900.

GRANDA PREMIO.

Ĉiuj plej precizegaj Fotografiloj Man-Kameroj.

Spido' j kaj Stereospido' j.

Stereoskopaj kaj panoramecoj.

Formetoj 6½ x 9, 8 x 9,
Kaj 9 x 12, 6 x 13,
Kaj 8 x 16 cm.

Kun objektivoj anastigmataj Zeiss, Goerz, Hermagis, k. t. p.

POŝ KAMEROJ.

Block-Note, 4½ x 6 cm. Stereo-Block-Note, 4, 5 x 10, F.

Plej malgrandaj el ĉiuj Kameroj precizegaj.

KINEMATOGRAFILOJ perfektigitaj.

Oni Korespondadas Esperante.—Adresula Korespondadon Esperantan al Firmo Pariza, kaj la Anglan al la filio en London.

ESPERANTA KATALOGO LAŬPETO.

THE CRANK.

An Unconventional Magazine.

3d. Monthly, by Post 3½d. Subscription
3/- per annum, post free.

Written, Edited, Printed, and Published by Cranks.

THE CRANK has for its definition the witty saying of Henry George:—"A little thing that makes revolutions," and for its motto:—"Take nothing for granted."

LONDON:

C. W. Daniel, 5, Water Lane, Ludgate Hill, E.C.

Por Sinjorinoj!

Por konservi la blankecon kaj molecon de la manoj, uzu

LAKTON,

(Farita de Esperantisto 8914.)
Kiu taugas dum la somero, kaj dum la vintro.

Vendita sole de J. SCOTT,

HAIRDRESSER AND PERFUMER (Fondita 1859).

10, MOSLEY STREET, NEWCASTLE-ON-TYNE.

Kosto afrankite, 1s. 3d. (1 fr. 75) la botelo.

LONDONO

Pensio por sinjorinoj kaj sinjoroj Hejmaj komfortaĵoj bano (varma kaj malvarma). Moderaĵoj prezoj. Oni parolas kaj korespondas en Esperanto, Angla kaj Franca lingvoj. — **Madame O'CONNOR, 17, St. Stephen's Square, Bayswater, W.**

The "Review of Reviews"

*Is the Best Magazine for Busy People.
And it is read by 'Esperanto' Students.*

The aim of this Magazine is to make the Best Thoughts of the Best Writers universally accessible at a Trifling Cost.

The busiest and poorest in the community may here follow with intelligent interest the great movements of Contemporary History.

Post Free for Twelve Months, 8/6,

10 fr. 75 c., or 8.50 marks.

Office: **MOWBRAY HOUSE, NORFOLK ST., LONDON.**

CONCORD:

Journal of the International Arbitration and Peace Association.

Published on 15th of each Month.

2/6 per annum, from 40, Outer Temple, W.C.

Adresareto de Personoj kiuj deziras korespondadi.

SRO. JOHN BOOTH, M.C.E., Oswilda Ruma, Carlton, Melbourne, Australia. Kun Geesperantistoj kiuj tute nescias la Anglan lingvon (kaj prefere ankaŭ la Francan).

W. H. HUDDY, Esq., Fore Street, Liskeard, England. Kun Gealilandanoj p-ke., aŭ letere. Interŝanĝos poŝmarkojn.

WALTER H. MEIGH, Esq., Ash Hall, Stoke-on-Trent, England. Interŝanĝos fremdajn ilus. p. kartojn.

FRAULINO C. OXENFORD, 16, Upper Westbourne Villas, Hove, Sussex. Kun fremdaj Esperantistoj per ilus. p-k. aŭ letere, pri arto, literaturo kaj psikologio.

A. T. SIMPER, Esq., Attaree Khat, Singribari Hât, P.O. Mangaldai, Assam, India. Interŝanĝos interesajn kaj neordinarajn fotografaĵojn kaj korespondos kun ĉiulandanoj.

La Kosto de la Enskribo estas ses pencoj, aŭ sepdekcentimoj poŝmarke.

Correspondence Lessons in Esperanto

ARE GIVEN BY

Mr. A. MOTTEAU, Certified Teacher of Esperanto,

157, Earlham Grove, Forest Gate
London, E.

The Course, 7/6.

The following are the . . . .

Most Read Books in Esperanto.

	s.	d.	
The Fundamenta Krestomatio, the Standard Work, by Dr. Zamenhof	3	4	post free.
Hamlet, Translated by Dr. Zamenhof	2	0	"
Prozaĵoj, a collection of Esperanto Readings	2	6	"
Diversaĵoj, a shorter selection of Prose Readings	1	6	"
Advokato Patelin, a Humorous Comedy in Three Acts	0	10	"
Vojaĝo interne de mia Ĉambro, Translated from <i>de Maistre</i>	0	10	"
Elektitaj Fabloj de Lafontaine	0	10	"
Three Tales by Tolstoy and Pushkin	1	1	"
Komercaj Leteroj. Thirty-four letters on commercial subjects, and Vocabulary	0	10	"
Frazlibro de la Turisto. New and enlarged edition	0	7	"
La Tutmonda Jarlibro	2	0	"
Textbooks in French, German, Italian, and numerous other languages	-	-	"

The following Monthly Gazettes can also be ordered.

Internacia Scienca Revuo	per annum	6	0	"
La Lingvo Internacia, wholly in Esperanto	-	3	6	"
" " with literary supplement	-	5	6	"
La Bohema Esperantisto, in Czech and Esperanto	-	2	6	"
La Belga Sonorilo, in French, Flemish and Esperanto	-	3	0	"
La Rondiranto, in Bulgarian and Esperanto	-	3	0	"
L'Espérantiste, in French and Esperanto	-	4	0	"
L'Esperantista, in Italian and Esperanto	-	3	6	"
La Suno Hispana, in Spanish and Esperanto	-	3	6	"
La Juna Esperantists (bi-monthly)	-	1	9	"
The Note-Book	-	2	6	"

Among Instruction Books the following are Recommended.

	s.	d.	
Student's Complete Textbook	1	7½	"
Thirty-six Exercises and Keys	1	3	"
A Short Grammar and Brochure (Nos. 52 and 98 de la Kolekto)	0	7	"
The English-Esperanto Dictionary	2	6	"
The Esperanto English Dictionary	2	6	"
The Braille Instruction Books in French or English	4	0	"
Translation of the above in French, English, Italian, German, Spanish or Portuguese	0	6	"
La Universala Vortaro, a short polyglot Dictionary by Dr. Zamenhof	0	10	"
The Ekzercaro and its Translation into English	0	10	"
How to Speak Esperanto, a short Textbook	0	1½	"
Commentaire sur la Grammaire d'Esperanto, in French	2	0	"
Esperanta Sintakso, entirely in Esperanto	1	6	"
French-Esperanto Vocabulaire	2	6	"
Esperanto-French Dictionnaire	1	6	"

Propaganda Postcards, Best Quality only, 1s. 3d. for 25. Neat Star-shaped Badges, 9d. each.

The above, and all other Esperanto Literature, can be obtained by writing to the Editor of "The Esperantist."